

INSO

9476

1st.Revision

Feb.2013

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۹۴۷۶

تجدیدنظر اول

۱۳۹۲ بهمن

اطلاعات و دبیزش(مستندسازی)-

شماره استاندارد بینالمللی موسیقی (شابم)

Information and documentation -
International standard music number
(ISMN)

ICS:01.140.20

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرفکنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادها در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و درصورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکترونیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرگانی، ممیزی و صدور گواهی سامانه های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسائل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسائل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«اطلاعات و دبیزش (مستندسازی) - شماره استاندارد بینالمللی موسیقی (شابم)»

(تجددیدنظر اول)

سمت و / یا نمایندگی

کارشناس استاندارد

رئیس:

سیفی، مهوش

(کارشناس ارشد مدیریت دولتی)

دبیر:

کارشناس استاندارد

حسینی، اقدس

(کارشناس ارشد مدیریت دولتی)

اعضاء: (اسمی به ترتیب حروف الفبا)

سازمان استناد و کتابخانه ملی جمهوری
اسلامی ایران - رئیس اداره هماهنگی
کتابخانه‌ها

چیدری فرد، الهام

(کارشناس ارشد کتابداری)

وزارت نیرو- رئیس کتابخانه

خوانساری، جیران

(دکترای کتابداری)

موسسه خانه کتاب- مدیر واحد شابک و
شابم

سلطانی، روح ...

(کارشناس ارشد کتابداری)

سازمان ملی استاندارد ایران- کارشناس
آموزش و ترویج

سیردانی، مرجان

(کاردان کتابداری)

عضو هیئت علمی سازمان استناد و کتابخانه
ملی جمهوری اسلامی ایران

صمیعی، میترا

(دکترای کتابداری)

سازمان ملی استاندارد ایران- معاون مدیر
کل روابط عمومی و ارتباطات بین الملل

عرفانیان تقوایی، فاطمه

(کارشناس زبان انگلیسی)

سازمان ملی استاندارد ایران- کارشناس
کتابداری

علاءی طالقانی، آزاده

(کاردان مدیریت بازرگانی)

سازمان استناد و کتابخانه ملی جمهوری
اسلامی ایران- رئیس گروه سازماندهی
منابع غیر کتابی

فعال، سهیلا

(کارشناس ارشد کتابداری)

کراوش، خدیجه

(کارشناس ارشد مدیریت سیستم و بهرهوری)

سازمان ملی استاندارد ایران - رئیس
کتابخانه

کشاورزی، ساره

(کارشناس کتابداری)

کتابخانه مرکزی و مرکزاسناد و تامین
منابع علمی دانشگاه تهران - رئیس بخش
اسناد و پایان نامه‌ها

مستوفی شوشتاری، سوسن

(کارشناس ارشد شیمی صنعتی)

عضو هیئت علمی سازمان اسناد و کتابخانه
ملی جمهوری اسلامی ایران

نشاط، نرگس

(دکترای علم اطلاعات و دانش شناسی)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
و	پیش‌گفتار
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۱	۳ اصطلاحات و تعاریف
۳	۴ ساختار و نحو شماره استاندارد بین المللی موسیقی (شابم)
۴	۵ ارائه و نمایش شابم در آثار موسیقی چاپی
۵	۶ تخصیص شابم
۵	۷ اجرای سامانه شابم
۵	۸ همراهی شابم با فراداده‌های شابم
۵	۹ رهنمودهایی برای اجرای شابم سیزده رقمی
۶	پیوست الف (الزامی) رهنمودهایی برای تخصیص و کاربرد شابم‌ها
۸	پیوست ب (الزامی) رقم کنترل در شابم سیزده رقمی
۱۰	پیوست پ (الزامی) اجرای سامانه شابم
۱۱	پیوست ت (الزامی) فراداده‌هایی برای ثبت شابم‌ها
۱۲	پیوست ث (الزامی) رهنمودهایی برای اجرای شابم سیزده رقمی
۱۳	پیوست ج (اطلاعاتی) کتابنامه

پیش‌گفتار

استاندارد «اطلاعات و دبیزش(مستندسازی) - شماره استاندارد بین‌المللی موسیقی(شابم)» نخستین بار در سال ۱۳۸۶ تدوین شد. این استاندارد براساس پیشنهادهای رسیده و بررسی توسط سازمان ملی استاندارد ایران و تایید کمیسیون‌های مربوطه برای اولین بار مورد تجدیدنظر قرار گرفت و دریکصد و بیست و ششمین اجلاس کمیته ملی استاندارد استناد و تجهیزات اداری و آموزشی مورخ ۱۳۹۲/۱۱/۹ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ ، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود .

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت . بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۹۴۷۵ سال ۱۳۸۶ است.

منبع و مأخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

ISO10957:2009, Information and documentation-International standard music number (ISMN)

اطلاعات و دبیزش^۱(مستندسازی)- شماره استاندارد بینالمللی موسیقی (شابم)^۲

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین شماره استاندارد بین المللی موسیقی(شابم) برای شناسایی منحصر به فرد ویرایش نتهای موسیقی چاپی است. با اختصاص یک شابم یکتا به ویرایشی خاص از یک عنوان و یا ویرایش‌های مجزا می‌توان آن منابع را ازهم تشخیص داد. همچنین این استاندارد به شناسایی ساختار شابم و جایگاه آن در ویرایش‌های موسیقی چاپی می‌پردازد.

این استاندارد برای ویرایش نتهای موسیقی چاپی کاربرد دارد. همچنین شابم را می‌توان برای شناسایی نتهای موسیقی چاپی که با رسانه‌های دیگر یک کلیت یکپارچه را تشکیل می‌دهند، به کاربرد(مانند نتی که به همراه ضبط صدا محصولی واحد را تشکیل می‌دهد).

شابم برای شناسایی سایر مواد که در قالب رسانه دیگری منتشر می‌شوند، مناسب نیست. مانند محصولات دیداری وشنیداری (سی‌دی‌ها یا دی‌وی‌دی‌ها). برای این محصولات، استانداردهای دیگری مانند ISO 3901 (کد استاندارد بین‌المللی ضبط) و ISO 15706 (شماره استاندارد بین المللی مواد دیداری وشنیداری) کاربرد دارد. شابم برای شناسایی محصولات (سی‌دی‌ها یا دی‌وی‌دی‌ها) مناسب نیست و برای آن‌ها می‌توان از رمزینه ۱۳ رقمی شماره‌گذاری کالای اروپایی^۳ استفاده کرد.

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن‌ها ارجاع داده شده است.
بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد ملی ایران محسوب می‌شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد اصلاحیه‌ها و تجدیدنظرهای بعدی آن موردنظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه‌های بعدی آن‌ها موردنظر است.

استفاده از مرجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

- ۱-۲ استاندارد ملی ایران، شماره ۱۵۴۲۰، فناوری اطلاعات-فنون شناسایی و برداشت داده به صورت خودکار-ویژگی‌های نمادشناسی بارکد EAN/UPC

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می‌روند:

1- Documentation

2-International standard music number: ISMN

3- European article numbering: EAN

۱-۳

رقم کنترل^۱

رقمی که از طریق رابطه ریاضی با سایر ارقام موجود در آن شماره تولید شده و برای کنترل صحت اختصاص شابم به کار می رود.

۲-۳

ویرایش^۲

تمامی نسخه‌های تولیدی یک منبع موسیقی چاپی که در واقع از ورودی اصلی یکسان، توسط هویتی یکسان یا گروهی از هویت‌های یکسان یا شخصی یکسان منتشر شده است.

یادآوری - این امر موادی را پوشش می‌دهد که برای فروش، کرایه، به طورایگان یا فقط برای مقاصد حق پدیدآوری عرضه می‌شوند.

۳-۳

پیشوند شابم^۳

پیشوندی تشکیل شده از چهار رقم است که نخستین قسمت آن از سه رقم «۹۷۹» تشکیل شده و کد محصول نامیده می‌شود. این کد توسط سامانه استانداردهای جهانی^۴ تخصیص می‌یابد و رقم چهارم آن صفر است که مشروط به تعاریف برای موسیقی چاپی ذخیره شده است.

یادآوری - شورای کد بین المللی متحداشکل و شماره‌گذاری کالای اروپایی^۵ در واقع نام خانواده استانداردهای زنجیره تامین بود و قبلًا به عنوان نظام EAN.UCC نامیده می‌شد. در سال ۲۰۰۵، نام نظام GS1 به EAN تغییر یافت.

۴-۳

عنوان^۶

ویرایشی از موسیقی چاپی یا جزء قابل دستیابی جداگانه‌ای از آن است.

۵-۳

موسیقی چاپی^۷

نمایش گرافیکی موسیقی در انواع قالب‌ها می‌باشد.

1 - Check digit

2 - Edition

3 - ISMN prefix

4 - Global standard 1:GS1

5- European Article Numbering International-Uniform Code Council: EAN.UCC

6 - Item

7 - Ntated music

٤ ساختار و نحو شماره استاندارد بین المللی موسیقی (شابم)

٤-١ ساختار مبنایی و نحو شابم

از اول زانویه ۲۰۰۸، ساختار تمامی شابم‌ها باید عددی سیزده رقمی (تنها اعداد فارسی ۰ تا ۹) باشد که از چهار مؤلفه زیر تشکیل می‌شوند:

- پیشوند ۹۷۹-۰؛

- مؤلفه ناشر؛

- مؤلفه عنوان؛

- رقم کنترل.

مثال: ISMN 9790345123458

هنگامی که شابم سیزده رقمی به صورت رمزینه در انتشارات موسیقی چاپ شود باید با مشخصات ارائه شده در استاندارد بند ۱-۲ مطابقت داشته باشد. بنابراین یک شابم ارائه شده به صورت رمزینه کاملاً با ساختارهای داده‌ای سامانه استانداردهای جهانی سازگار است.

اطلاعات لازم در ارتباط با توزیع و مدیریت دامنه‌های پیشوند شابم در «دستنامه شابم» ارائه شده است.

٤-٢ پیشوند

نخستین مؤلفه شابم سیزده رقمی باید پیشوندی ۴ رقمی باشد. سه رقم نخست پیشوند شابم باید «۹۷۹» باشد به عنوان مثال این کد می‌تواند متناظر با کد دنیای کتاب^۱ در سامانه استانداردهای جهانی باشد. (به یادآوری مراجعه کنید). هنگامی که بخواهیم شابم را به صورت چاپی یا هرشكل دیداری دیگری نمایش دهیم باید بخش شامل «۹۷۹» با یک خط تیره از رقم چهارم «۰۰» جدا شود.

یادآوری - در سال ۱۹۸۰، مرجع ISBN و سازمان بین المللی EAN موافقت کردند تا پیشوند سه رقمی ویژه‌ای را برای کشور ساختگی با عنوان «دنیای کتاب» تخصیص دهند. مؤلفه‌های «۹۷۸» و «۹۷۹» برای کشور مفروض به جهت کدگذاری در نظام شابک ذخیره شده‌اند. کد «۹۷۹» پس از تغییر شابک و شابم به سیزده رقم، به عنوان کد ذخیره شده برای این دو نظام تعیین شده‌اند.

٤-٣ مؤلفه ناشر

مؤلفه دوم شابم باید مؤلفه ناشر باشد. طول این مؤلفه بر اساس میزان انتشارات هر ناشر، از ناشری به ناشردیگر متغیر است. مؤلفه ناشر باید توسط مرکز ثبت استاندارد بین‌المللی تخصیص یابد.

۴-۴ مؤلفه عنوان

مؤلفه سوم شابم باید مؤلفه عنوان باشد. این مؤلفه، ویرایش یا جزء مستقلی از یک ویرایش را شناسایی می‌کند. (برای مثال نت کامل، نت مینیاتوری، مجموعه‌ای از بخش‌های بادی،^۱ بخش اوپوآ^۲) که مطابق با ویژگی‌های ارائه شده در پیوست الف است. طول مؤلفه عنوان مناسب با طول مؤلفه ناشر که پیش از آن قرار می‌گیرد تعیین می‌شود. مؤلفه عنوان معمولاً توسط ناشران که مسئولیت انتشارات آثار چاپی و دیگر آثار موسیقی چاپی را به عهده دارند، اختصاص می‌یابد.

۴-۵ رقم کنترل

مؤلفه چهارم و نهایی شابم، رقم کنترل است.

محاسبه رقم کنترل براساس ضریب^۳ ۱۰ می‌باشد (پیوست ب)

۵ ارائه و نمایش شابم در آثار موسیقی چاپی

۱-۵ ارائه

هنگامی که شابم به شکل قابل خواندن توسط انسان نمایش داده شود (یعنی شکلی که عمدتاً برای خواندن یا نوشتن توسط شخص، در مقابل شکل مورد استفاده برای تجهیزات پردازش داده‌ها طراحی شده است)، پیش از آن باید حروف شابم قرار گیرد و هر مؤلفه شابم باید با خط تیره از مؤلفه دیگر مانند مثال زیر جدا شود.

مثال: ISMN 979-0-123-45678-5

۲-۵ محل و نمایش

۱-۲-۵ شابم باید در پشت جلد اثر و پشت روکش در صورت وجود چاپ شود.

۲-۲-۵ در صورت عملی بودن، شابم باید به همراه تذکر مربوط به حق پدیدآوری و ویرایش نیز چاپ شود.

۳-۲-۵ در صورتی که چاپ شابم در وضعیت‌های یاد شده امکان‌پذیر نباشد، شابم باید در وضعیت جایگزین دیگری برروی اثر چاپ شود.

۴-۲-۵ در صورتی که اثر، فقط یک برگ باشد، شابم را می‌توان در محلی قابل مشاهده و فقط در یک مکان برروی اثر چاپ کرد.

۵-۲-۵ اگر اثر شامل نمایش محتواهای ذخیره شده به شکل الکترونیکی باشد (برای مثال در اثر برخط)، شابم باید در برگه یا صفحه‌ای ظاهر شود که عنوان یا معادل آن را نمایش می‌دهد (برای مثال صفحه اولیه در زمانی که محتوا مورد دسترسی قرار می‌گیرد و/یا صفحه‌ای که تذکر مربوط به حق پدیدآوری را در بردارد).

1-Wind

2- Oboe

3- Modulus

۵-۲-۶ هر جلد از یک مجموعه چند جلدی باید حاوی فهرستی از تمام شابم‌های مربوط به آن جلد خاص و شابم اختصاص یافته به کل مجموعه باشد. همچنین در مجموعه‌ای چند جلدی، شابم مجزا به هریک از عنوان‌های آن دوره اختصاص می‌یابد.

۵-۲-۷ هرگاه اثر، گلچینی از سایر آثار باشد، شابم گلچین باید متمایز از شابم قطعات جداگانه‌ای که گلچین را تشکیل می‌دهند به صورت جداگانه منتشر شود.

۵-۲-۸ اگر اثر دارای شابم و شناسانه‌ای دیگر باشد، این شماره‌ها باید نزدیک به یکدیگر چاپ شوند. پیش از هر شماره استاندارد بین‌المللی باید واژه مخفف مربوطه قرار گیرد (برای مثال حروف ISBN، ISSN، ISRC، ISAN یا ISWC).

۶ تخصیص شابم

برای اصول تخصیص و استفاده از شابم به پیوست الف مراجعه کنید.

۷ اجرای سامانه شابم

سامانه شابم باید توسط مرکز ثبت استاندارد بین‌المللی اجرا شود (که از این پس به عنوان مرکز ثبت شابم نامیده می‌شود). وظایف اصلی مرکز ثبت شابم در پیوست پ ارائه شده است.

۸ همراهی شابم با فراداده‌های شابم

یک شابم باید در فراداده‌های شابم که به صورت مشخص در پیوست ت ارائه شده، گنجانده شود. شابم در فراداده‌ها باید قادر به شناسایی منحصر به فرد ویرایش نت‌های موسیقی چاپی باشد و آن‌ها را در فراداده‌های شابم ثبت و نگهداری نماید.

مجموعه مبنایی الزامی در فراداده برای ثبت شابم در پیوست ت بند ت-۲ ارائه شده است.

۹ رهنمودهایی برای اجرای شابم سیزده رقمی

رننمودهای تبدیل شابم‌های ده رقمی به شابم‌های سیزده رقمی در پیوست ث ارائه شده است.

پیوست الف

(الزامی)

رهنمودهایی برای تخصیص و کاربرد شابم‌ها

الف-۱ اصول کلی تخصیص شابم‌ها

الف-۱-۱ به هر ویرایشی از یک عنوان، شابم مجازی اختصاص می‌یابد (برای مثال نت کامل، نت مینیاتوری، مجموعه بخش‌های بادی، بخش اوپرآ).

الف-۱-۲ هرگاه یک عنوان گزیده‌ای از اثر دیگری باشد، باید به آن شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود.

الف-۱-۳ به هر جلد در مجموعه چندجلدی باید شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود. همچنین برای کل مجموعه نیز باید شابم جداگانه‌ای تخصیص یابد.

الف-۱-۴ به هر ویراست جدید باید شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود (برای مثال نوشتن یک قطعه موسیقی در آلات موسیقیایی دیگر، تنظیم برای اجرا در رسانه‌ای متفاوت).

الف-۱-۵ به قالب‌های مختلف (برای مثال بریل^۱، آثار الکترونیکی برخط) باید شابم‌های جداگانه‌ای تخصیص داده شود. به هر قالب متفاوت از آثار الکترونیک (برای مثال html, pdf) که به صورت جداگانه قابل دسترس است باید شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود.

الف-۱-۶ هر تجدیدنظر اساسی در محتوای یک اثر، خواه در اثر عبارت «تجدیدنظرشده» یا «نشده» ذکر شده باشد، موجب ایجاد اثری جدید می‌شود (برای مثال افروzen ترجمه متن یا مکان انگشت‌ها در موسیقی پیانو). به هر اثر جدید باید شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود.

الف-۱-۷ هریک از تغییرات زیر در یک اثر رخ دهد، چنانچه محتوای اثر ثابت بماند، موجب ایجاد اثری جدید می‌شود که باید به آن شابم جداگانه‌ای تخصیص داده شود:

الف- تغییر در صحافی (برای مثال روکش، شیرازه کاغذی، شیرازه فنری)؛

ب- تغییر اساسی در اندازه فیزیکی اثر (برای مثال برای تولید یک نسخه کاملاً جدید از نتهای کامل، خواندنی یا نت مینیاتوری)؛

پ- تجزیه یک مجموعه و قابل دسترس بودن هرکدام از قسمت‌ها، یا درصورت جمع‌آوری قسمت‌های جداگانه برای تشکیل یک مجموعه جدید.

الف-۱-۸ تغییرات زیر موجب ایجاد اثری جدید نمی‌شود:

الف- تغییر طرح جلد؛

ب- تغییر رنگ یا تغییرات جزئی دیگر؛

پ- تغییر قیمت.

الف-۱-۹ درصورت تخصیص دادن یک شابم هرگز نباید دوباره از آن استفاده شود اگرچه اثری که ابتدا شابم به آن تخصیص داده شده است به مدت طولانی نایاب باشد.

الف-۱۰-۱ مرکز ثبت شابم مسئولیت گردآوری فراداده‌هایی از شابم‌های اختصاص یافته را دارند (به پیوست پ مراجعه کنید).

الف-۲ کاربرد شابم‌ها

جزئیات کاربرد شابم در «دستنامه شابم» که از طریق مرکز ثبت شابم قابل تهیه است، شرح داده شده است..

پیوست ب

(الزامی)

رقم کنترل در شابم سیزده رقمی

ب-۱ کلیات

مقصود از این رقم کنترل حفاظت در برابر خطاهای ناشی از حرف نویسی نادرست شابم است.

ب-۲ الزامات رقم کنترل

رقم کنترل برای شابم ۱۳ رقمی باید شماره‌ای تک عددی با استفاده از اعداد فارسی صفر تا ۹ باشد. رقم کنترل باید به عنوان شماره نهایی در آخر رشته شماره شابم نمایش داده شود.

ب-۳ محاسبه

محاسبه رقم کنترل برای شابم ۱۳ رقمی با استفاده از الگوریتم وزنی که بر مبنای ارزش مکانی عدد ۱۰ است، انجام می‌شود.

ب-۴ ارائه

هنگامی که شابم به شکل قابل خواندن توسط انسان نمایش داده شود، باید پیش از شماره، پیشوند حرفی ISMN قرار گیرد. برای افزایش امکان خواندن شابم و بهبود درک ساختار آن از خط تیره استفاده می‌شود. البته این خط تیره جزئی جدا از ناپذیر از شابم نیست.

ب-۵ مثالی از محاسبه شابم ۱۳ رقمی با استفاده از الگوریتم وزنی بر مبنای ۱۰

هر یک از ۱۲ رقم اول شابم به صورت متناوب در ۱ و ۳ ضرب می‌شود. رقم کنترل برابر است با باقیمانده مجموع حاصل ضرب‌های ۱۲ رقم اول تقسیم بر ۱۰ که آن باقیمانده از ۱۰ کسر شده و آنچه می‌ماند برابر با رقم کنترل است. اگر این محاسبه به رقم کنترل ۱۰ منتهی شود، به طور استثنای رقم کنترل صفر در نظر گرفته می‌شود.

طبق شیوه زیر رقم کنترل شابم رویرو را محاسبه کنید: ISMN 979-0-1100-0222.

الف- گام ۱: تعیین مجموع حاصل ضرب‌ها بر مبنای ارزش مکانی برای ۱۲ رقم نخست شابم (به جدول ب-۱ مراجعه کنید).

جدول ب-۱- محاسبه رقم کنترل برای شابم

مجموع	رقم کنترل	مؤلفه عنوان				مؤلفه ناشر				پیشوند				پارامتر
	؟	۰	۲	۲	۲	۱	۱	۰	۰	۹	۷	۹	۰	ISMN
	-	۱	۳	۱	۳	۱	۳	۱	۳	۱	۳	۱	۳	ارزش مکانی
۵۷	-	۰	۶	۲	۶	۱	۳	۰	۰	۹	۲۱	۹	۰	حاصل ضرب

ب-گام دوم: مجموع حاصل ضرب‌های وزن ۱۲ رقم اول شابیم محاسبه شده در گام ۱ را بر ۱۰ تقسیم کنید و باقیمانده را تعیین کنید.

$$57 \div 10 = 5$$

پ-گام ۳: باقیمانده محاسبه شده در گام ۲ را از ۱۰ کسر کنید. تفاوت حاصله برابر مقدار رقم کنترل است با یک استثنای اگر باقیمانده از گام ۲ برابر با ۱۰ باشد، رقم کنترل برابر صفر است.

$$10 - 7 = 3$$

ISMN = 979-0-1100-0222-

$$\text{رقم کنترل} = 3$$

فرمول ریاضی زیر روشنی دیگر برای بیان محاسبه رقم کنترل است:

رقم کنترل = به پیمانه ۱۰ } - [به پیمانه ۱۰ } (مجموع حاصل ضرب‌های ۱۲ رقم اول بر مبنای ارزش مکانی)]

یادآوری- در بحث مود یا پیمانه مقصود باقیمانده یک تقسیم است.

$$\text{رقم کنترل} = \text{به پیمانه } 10 \} - [\text{حاصل پیمانه } 10 \} (57)]$$

يعنی باقیمانده تقسیم ۵۷ به ۱۰ کم کنیم رقم باقیمانده مساوی رقم کنترل است.

$$\text{رقم کنترل} = 3$$

برای تایید اعتبار شابیم لازم است مجموع حاصل ضرب‌های بر مبنای ارزش مکانی دوازده رقم اول به اضافه رقم کنترل بر ۱۰ تقسیم پذیر باشد و باقیمانده نداشته باشد.

یادآوری- طول مؤلفه ناشر و عنوان متغیر است و همیشه ممکن است در مثال ارائه شده در جدول ب- ۱ یکسان نباشد.

پیوست پ

(الزامی)

اجرای سامانه شابم

پ-۱ کلیات

سامانه شابم، سامانه‌ای بین‌المللی برای شناسایی منحصر به فرد انتشارات موسیقی چاپی در قالب چاپی و قالب‌های رقمنی است.

سامانه شابم باید توسط مرکز ثبت شابم مطابق با مشخصات ارائه شده در بنده پ-۲ اجرا شود.

هیئت مدیره فنی ISO سازمان بین‌المللی شابم را به عنوان مرکز ثبت شابم برای اجرای این استاندارد منصوب کرده است.

پ-۲ مرکز ثبت شابم

سازمان بین‌المللی شابم باید خدمات زیر را ارائه کند:

الف- توسعه، همکاری و نظارت بر سامانه شابم مطابق با ویژگی‌های این استاندارد و حمایت از منافع جامعه شابم در دیگر سازمان‌های مرتبط؛

ب- ایجاد هیئت مشورتی از نمایندگان و گروه‌های استفاده کننده شابم برای توسعه خطمشی‌ها و روش‌های سامانه شابم؛

پ- تعریف گروه‌های مؤلفه ناشر در شماره شابم و تخصیص آن‌ها؛

ت- تعریف قواعدی برای مؤلفه گروه‌ها در ساختار شابم و اطمینان از فراهم شدن ثبت دقیق و جامع آن‌ها؛

ث- مدیریت و نگهداری شابم‌ها، فراداده‌های شابم و داده‌های مدیریت ثبت شده به شیوه‌ای ایمن؛

ج- توسعه، اجرا، پایش و اجرای خطمشی‌ها و روش‌های حاکم بر عملیات‌های سامانه شابم و فرآیند ثبت شابم؛

چ- بازنگری و رفع اختصاص تکراری شابم‌ها،

ح- تصحیح شابم‌های نادرست و فراداده‌های شابم در صورت اثبات نادرستی آن؛

خ- بازنگری و تصمیم‌گیری در مورد تجدیدنظر در تصمیمات اتخاذ شده در موضوعاتی مانند:

- رد کاربردهای شابم؛

- مباحثی در مورد مناسب بودن شابم برای انتشارات؛

س- تدوین، نگهداری و دسترس‌پذیر ساختن مستندات برای کاربران سامانه شابم؛

ش- آگاه سازی متقاضی در خصوص اختصاص شابم؛

ر- گردآوری و نگهداری داده‌های آماری در مورد عملیات‌های مرتبط با شابم و گزارش این داده‌ها به صورت سالانه یا در بازه‌های زمانی دیگر؛

ز- تبلیغ، آموزش و تعلیم دیگران در مورد استفاده از سامانه شابم مطابق با ویژگی‌های این استاندارد؛

ژ- اطمینان از این که در خصوص کاربردهای بالا خدمات مستمری ارائه می‌شود.

پیوست ت

(الزامی)

فراداده‌هایی برای ثبت شابم‌ها

ت-۱ کلیات

برای ارائه اطلاعات کافی به منظور ایجاد تمایز بین موجودیتی که شابم دارد از موجودیتی دیگر، مراکز ثبت شابم باید اطمینان یابند که میزان مشخصی از فراداده‌ها (اطلاعات توصیفی) در ارتباط با انتشاراتی که درخواست شابم داده‌اند را گرد آورند. مرکز ثبت شابم باید اطمینان یابد که فراداده‌های مرتبط با هر شابم نگهداری می‌شود.

ث-۲ حداقل فراداده‌ها برای شابم

فراداده‌های پایه‌ای مندرج در جدول ت-۱ عمدتاً برای اهداف زیر ارائه می‌شود.

جدول ت-۱ فراداده‌های پایه برای ثبت شابم

توصیف	مؤلفه داده‌ای
توسط مرجع ثبت شابم تخصیص یافته است	ISMN
کدگذاری که محمل و/یا قالب محصول را نشان می‌دهد.	شكل محصول
عنوان اثر همراه با عنوان‌های فرعی در صورت کاربرد	عنوان
کد استاندارد بین‌المللی اثر موسیقایی درصورتی که برای محتوای اثر موسیقایی قابل کاربرد باشد	ISWC
در صورت کاربرد تعیین شماره و عنوان فروستها	
کد(های) نقش شرکت کننده و نام(های) شرکت کننده	شرکت کننده
شماره ویراست(بعد از نخستین ویراست) نوع و شرح ویراست	ویراست
در صورت کاربرد، مطابق با کدهای زبان ISO 639-2/B	زبان(های) متن
نام نمانامی ^۱ که نشریه تحت آن منتشر می‌شود.	مهر زدن
قالب خاص اثر موسیقی که آن را از دیگر قالب‌های همان اثر تمایز می‌کند (برای مثال نت‌های کامل، نت‌ها و مجموعه‌ای از قسمت‌ها)	قالب موسیقی چاپی
شخص یا سازمانی که نامشان درزمان انتشار در اثر به عنوان ناشر درج می‌شود.	ناشر
در صورت کاربرد، مطابق با استاندارد کدهای کشور ISO 3166-1	کشور انتشار
تاریخ نخستین انتشار با این شابم، در صورت کاربرد، مطابق با قالب ISO 8601 (YYYY-MM-DD)	تاریخ انتشار
در صورت کاربرد، به ویژه زمانی که شماره صفحه بخشی از شابم را تشکیل دهد.	شماره صفحه
شابم انتشارات مادری که این نشریه بخشی از آن است، در صورت کاربرد	شابم انتشارات مادر

پیوست ث

(الزامی)

رهنمودهایی برای اجرای شابم سیزده رقمی

هنگام تبدیل شابم‌های ده رقمی به شابم‌های سیزده رقمی، کافی است تا نویسه "M" را با مؤلفه ۹۷۹ جایگزین کنید. نیازی به محاسبه مجدد شابم‌ها نیست زیرا رقم کنترل یکسان باقی می‌ماند. هنگامی که یک شابم به صورت رمزینه ارائه شود، شابم سیزده رقمی کاملاً با ساختارهای داده‌ای سامانه استانداردهای جهانی (نام قبلی EAN.UCC) سازگار است.

پیوست ج

(اطلاعاتی)

کتاب نامہ

- [1] ISO 639-2, Codes for the representation of names of languages — Part 2: Alpha-3 code
- [2] ISO 2108, Information and documentation — International standard book number (ISBN)
- [3] ISO 3166-1, Codes for the representation of names of countries and their subdivisions — Part 1: Country codes
- [4] ISO 3297, Information and documentation — International standard serial number (ISSN)
- [5] ISO 3901, Information and documentation — International Standard Recording Code (ISRC)
- [6] ISO/IEC 7064, Information technology — Security techniques — Check character systems
- [7] ISO 8601, Data elements and interchange formats — Information interchange — Representation of dates and times
- [8] ISO 15706 (all parts), Information and documentation — International Standard Audiovisual Number (ISAN)
- [9] ISO 15707, Information and documentation — International Standard Musical Work Code (ISWC)
- [10] ISO 21047, Information and documentation — International Standard Text Code (ISTC)
- [11] ISMN Users' Manual. Berlin, International ISMN Agency. Available online at
<http://ismn-international.org/>